

การศึกษาองค์ประกอบการพัฒนาารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน)
โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์
A Study of the Developmental Components of Thai Performing Arts (Khon)
Instructional Model by Integrating Anatomical Knowledge to Enhance
the Learners' Competency for the College of Dramatic Arts

เอกสิทธิ์ โพธิ์ไทรย์¹ สุวรรณ จ้อยทอง² กันต์ฤทัย คลังพหล³ ศุภชัย จันทร์สุวรรณ⁴
Eakasit Phosai¹ Suwana Chuithong² Kanreutai Klangphahot³ Supphachai Chansuwan⁴

¹นักศึกษาลัทธิศาสตร์ปรัชญาดุสิตบัณฑิต สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์
มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

¹Graduate Student in Doctor of Philosophy, Curriculum and Instruction Program,

Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University under the Royal patronage

^{2,3}สาขาหลักสูตรและการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์

^{2,3}Curriculum and Instruction Program, Faculty of Education, Valaya Alongkorn Rajabhat University
under the Royal patronage

⁴สาขาศิลปะการแสดง คณะศิลปนาฏดุริยางค์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์

⁴Fine Arts Program, Faculty of Music and Drama, Bunditpatanasilpa Institute

E-mail: p.eakasit12@gmail.com

Received: August 21, 2019

Revised: October 03, 2019

Accepted: October 24, 2019

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) และ 2) พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) การวิจัยนี้แบ่งเป็น 2 ระยะ ดังนี้ ระยะที่ 1 ศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) กลุ่มตัวอย่างที่ให้ข้อมูลสำคัญ ได้แก่ ครูผู้สอนวิชานาฏศิลป์ไทย (โขน) ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และมีประสบการณ์การสอนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทาง

นาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 5 ท่าน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้าง ระยะที่ 2 พัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เป็นกระบวนการร่างรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย พบว่า 1) ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยสัมภาษณ์ครู อาจารย์ และศิลปินแห่งชาติสำรวจความสามารถทักษะฝึกเบื้องต้นของโขน และบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ต้องการให้มีการพัฒนา 3 ด้าน ได้แก่ (1) ด้านความรู้ (2) ด้านทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) และ (3) คุณลักษณะของผู้เรียนโขน และ 2) ผลการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เป็นกระบวนการศึกษาความจำเป็นต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) หลักการ (2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ (3) โครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอน (4) เวลาการเรียนการสอน (5) เนื้อหาสาระการเรียนการสอน (6) กิจกรรมการเรียนการสอน มี 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Perception) ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided response) ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำร่วมมือแบบกลุ่ม (Groupaction) ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Skillfully) ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุง (Improve) ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม (Inventiveness) ขั้นที่ 8 ขั้นการประเมิน (Assessmet) (7) สื่อการเรียนการสอน และ (8) วัดและประเมินผล

คำสำคัญ: รูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ (โขน) / กายวิภาค / สมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)

Abstract

This research was a qualitative research aiming at: 1) studying the basic information on the development of Thai performing arts (Khon) instructional model by integrating anatomical knowledge, in order to enhance the competency of the learners of Thai performing arts (Khon), and 2) developing a Thai performing arts (Khon) instructional model by integrating anatomical knowledge. This research was divided into two phases. Phase 1 focused on the basic information in developing Thai performing arts (Khon) instructional model by integrating anatomical

Knowledge, in order to enhance the competency of the learners of the Thai performing arts (Khon). Key informants consisted of ten Thai teachers who had experience in teaching Thai performing arts in Mattayom 1, together with five experts in the field of Thai performing art. The research tool in this phase was a structured interview. Phase 2 was designed on the purpose to develop the model based on the content analysis using the data collected from phase 1.

The findings were discovered that 1) in terms of the basic information on the development of Thai performing arts (Khon), the development should encompass three key aspects including content knowledge of Thai performing arts, skills in Thai performing arts, and characteristics of the learners of Thai performing arts (Khon); 2) Thai performing arts (Khon) instructional model by integrating anatomical knowledge consisted of eight components including (1) the principles of the model, (2) the objectives of the model, (3) the structure of the model, (4) the time for instruction, (5) the learning contents, (6) the activities designed for the instruction, (7) the instructional materials, and (8) the course evaluation. The teaching conduct of the model was designed in eight steps including (1) Perception, (2) Readiness, (3) Guided response, (4) Group action, (5) Skilled Performance, (6) Improvement, (7) Initiation, and (8) Assessment.

Keywords : Instructional models of Thai performing arts (Khon)/ Anatomy/
Thai performing arts (Khon) competency

บทนำ

นาฏศิลป์ไทยเป็นเอกลักษณ์ วัฒนธรรมและศิลปะประจำชาติไทย ทำให้การเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) แบ่งการเรียนการสอนออกเป็นหลายสาขา โขนเป็นสาขาหนึ่งที่มีการเรียนการสอนด้วยรูปแบบการอนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรมไทยและมีการเผยแพร่ในระดับชาติและนานาชาติ เช่น งานต้อนรับอัครทูตจากต่างประเทศ การต้อนรับประธานาธิบดีและในวาระสำคัญของชาติ โดยการแสดงโขนมีมาตั้งแต่สมัยโบราณ

การปฏิรูปการศึกษามีความจำเป็นต้องพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนให้เท่าทันโลกปัจจุบันเพื่อพัฒนาศักยภาพของผู้เรียนมากที่สุดโดยมีการปลูกฝังผู้ที่เข้ามาเรียนในวิทยาลัยนาฏศิลป์

12 แห่งทั่วประเทศให้รักการเรียนรู้และนำเทคโนโลยีเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาร่างกายของผู้เรียนซึ่งเปรียบเสมือนการนำความรู้ทางกายวิภาคเข้ามาส่งเสริมในการเรียน โจน จตุพร รัตนวราหะ (ศิลปินแห่งชาติการแสดงผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์ สัมภาษณ์. 2561) กล่าวว่า กระทรวงวัฒนธรรม กรมศิลปากร สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์และวิทยาลัยนาฏศิลป์ ได้ตอบสนองพระราชดำริของ “พระนางเจ้าสิริกิติ์ พระบรมราชินีนาถพระพันปีหลวง ในรัชกาลที่ 9” โดยปลุกการแสดงโขนของ ศูนย์ศิลปาชีพบางไทรเพื่อสืบสานดำรงไว้เป็นนาฏศิลป์ไทย และศิลปะชั้นสูงที่เก่าแก่ของไทย ที่มีมาตั้งแต่สมัยกรุงศรีอยุธยา มีเอกลักษณ์โดดเด่น รวมศาสตร์และศิลป์หลายแขนงเข้าไว้ด้วยกัน ทั้งนาฏศิลป์ ดนตรี วรรณกรรม พิธีกรรม และงานช่างฝีมือต่าง ๆ

การศึกษานาฏศิลป์ไทย (โขน) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ในระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ได้กำหนดมาตรฐานการศึกษาของผู้เรียนตามพื้นวิชาชีพไว้ 4 มาตรฐาน ได้แก่ 1) มาตรฐานคุณภาพผู้เรียน 2) มาตรฐานกระบวนการบริหารจัดการ 3) มาตรฐานกระบวนการเรียนการสอน ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และ 4) มาตรฐานอัตลักษณ์ผู้เรียนและเอกลักษณ์ของสถานศึกษา (ตามกรอบมาตรฐานหลักสูตรวิทยาลัยนาฏศิลป์)

วิชาชีพมีความสำคัญดังที่ธีรภัทร ทองนิม (ผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์ สัมภาษณ์. 2561) กล่าวว่า วิชาชีพทำให้เกิดความน่าเชื่อถือสำหรับการแสดงโขน แต่ในปัจจุบันมีปัญหาในการออกท่าร่ายรำ การเต้นออกท่าทางต่าง ๆ ได้ลดต่ำลง โดยเฉพาะการสื่อความหมายตามท่าทางของตัวละคร ตามที่ธวัช เต็มถวน (สัมภาษณ์. 2561) ได้กล่าวว่า กายวิภาคเป็นหัวใจหลักของการเลือกผู้เรียน และการฝึกหัดการเต้นและการออกท่าทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เนื่องจากปัจจุบันมีการพัฒนาด้านวิทยาศาสตร์การกีฬามีการพัฒนาทางด้านกายวิภาคไปด้วย ซึ่งมีสำคัญอย่างมากในการพัฒนาร่างกายและการออกกำลังกายด้วยท่าทาง ตลอดจนการป้องกันการเกิดอุบัติเหตุและการทำให้ร่างกายมีสรีระที่สวยงาม สง่างาม ถูกต้องตามหลักการทางกายวิภาค เราสามารถที่จะนำกายวิภาคมาพัฒนาผสมผสานกับการเรียนการสอนโขน โดยกำหนดแนวทางการเต้น การออกท่าทางให้ถูกต้องเหมาะสมกับการออกกำลังกายด้วยข้อต่อ กระดูก กล้ามเนื้อ และระบบหายใจให้ถูกต้องแต่ไม่ทำให้ท่าทางการแสดง และการเล่นโขนเสียไป เป็นการช่วยป้องกันร่างกาย ข้อต่อ กล้ามเนื้อต่าง ๆ ให้เหมาะสมถูกต้อง และศุภชัย จันทรสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ ด้านการแสดงผู้เชี่ยวชาญโขน สัมภาษณ์. 2561) กล่าวว่า โขนถือเป็นมรดกภูมิปัญญาทางวัฒนธรรมเป็นเอกลักษณ์ประจำชาติร่วมกันในอาเซียนที่ปรากฏในหลายประเทศแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ได้แก่ เมียนมาร์ อินโดนีเซีย ฟิลิปปินส์ กัมพูชาและไทย โดยรับเอาวัฒนธรรมมาจากประเทศอินเดีย ซึ่งดัดแปลงจากวรรณกรรมเรื่องรามายณะ และมีการพัฒนารูปแบบของการแสดงโขนในแบบฉบับของตนเองจนเป็นเอกลักษณ์ และในปีนั้นยูเนสโกยังได้ประกาศรับรอง “ละครโขน” (Khon Wat Svay Andet) ซึ่งเป็นการแสดงโขนรูปแบบหนึ่งของประเทศกัมพูชาเป็นมรดก

วัฒนธรรมอันจับต้องไม่ได้ที่ต้องได้รับการปกป้องอย่างเร่งด่วน (Intangible cultural heritage in need of urgent safeguarding) เพื่อสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ของยูเนสโก ครั้งที่ 13 ระหว่างวันที่ 26 พฤศจิกายน - 1 ธันวาคม 2561 ที่เมืองพอร์ตหลุยส์ สาธารณรัฐมอริเชียส ซึ่งมีผู้แทนจาก 181 ประเทศ ตามภาคีสัญญะว่าด้วยการสงวนรักษามรดกวัฒนธรรมที่จับต้องไม่ได้ (ยูเนสโก. 2561)

วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ได้เปิดสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น และชั้นมัธยมศึกษาตอนปลาย หลักสูตรพื้นฐานวิชาชีวะวิทยาลัยนาฏศิลป์ พ.ศ. 2553 ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 เพื่อให้มีการจัดการเรียนการสอนด้านนาฏศิลป์ โดยมีการแข่งขันการผลิตครูนาฏศิลป์ออกสู่สังคมและสถานศึกษาของรัฐและเอกชนทำให้ต้องแสวงหาวิธีการหรือกลยุทธ์ใหม่ ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการเรียนการสอนเรื่องการศึกษาความเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมภายนอกที่หลั่งไหลเข้ามาสู่วิถีชีวิตของเยาวชนไทย ซึ่งมีผลกระทบต่อการรักษาศิลปวัฒนธรรมของไทยที่สืบทอดมาในอดีต ด้วยเหตุนี้การผลิตครูนาฏศิลป์จึงต้องมีความรอบรู้หลายด้าน โดยมีการจัดการเรียนการสอนที่ใช้ทรัพยากรภายนอก ด้วยการร่วมมือกับภาคเอกชนสนับสนุนให้บัณฑิตได้ศึกษาดูงานนำประสบการณ์ตรงจากแหล่งเรียนรู้ด้านศิลปวัฒนธรรมและภูมิปัญญาท้องถิ่น ตลอดจนได้รับความรู้จากผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านนาฏศิลป์ไทยซึ่งเป็นที่ยอมรับในระดับชาติ มีผลให้ผู้เรียนสามารถต่อยอดสร้างสรรค์ผลงานได้อย่างมีหลักการ ธนิต อยู่โพธิ์ (โขน กรมศิลปกร. 2539) ได้กล่าวถึง การนำหลักทฤษฎี ทักษะ และศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล สามารถใช้เทคโนโลยีสมัยใหม่นำเสนอศิลปะแขนงนี้ให้เป็นที่รู้จักกว้างขวางและเป็นครูผู้นำด้านนาฏศิลป์แก่สังคมได้จึงใช้รูปแบบและวิธีการเรียนการสอนเช่นเดียวกันกับที่เคยได้รับมา และต้องมีการพัฒนาทักษะเบื้องต้นของโขนเป็นหัวใจหลัก และนิวัฒน์ สุขประเสริฐ (ผู้เชี่ยวชาญ โขนยักษ์ สัมภาษณ์. 2561) กล่าวว่า ส่วนใหญ่ยังใช้ครูเป็นศูนย์กลาง เน้นการถ่ายทอดแบบภูมิปัญญาจากอดีตถึงปัจจุบัน จึงได้เรียนรู้วิชากายวิภาคเพื่อเพิ่มการเรียนการสอนในการพัฒนาศักยภาพในการแก้ปัญหาและเรียนรู้ด้วยตนเอง แต่ปัจจุบันได้มีวิทยาศาสตร์เข้ามาช่วยเพื่อให้ได้รับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นอย่างมีประสิทธิภาพทางด้านกายวิภาคของนักเรียนที่เรียนสาขานาฏศิลป์ไทย (โขน) ต่อเพื่อการพัฒนาไปเป็นนักแสดงที่ดี

จากการศึกษาสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงสนใจที่จะพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีสมรรถนะทางนาฏศิลป์ที่ถูกต้อง และเสริมสร้างร่างกายในการฝึกหัดเบื้องต้นให้มีความยืดหยุ่น อัดทน แข็งแรง สามารถทรงตัวจนนำไปสู่การบูรณาการทางกายวิภาค โดยนำแนวคิดและทฤษฎีการสร้างความรู้ ทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) คุณลักษณะของผู้เรียน (โขน) มาเป็นพื้นฐานในการพัฒนา เรียกว่า รูปแบบการเรียนการสอน

นาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยาลัยนาฏศิลป์

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาและสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)
2. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)

ขอบเขตการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และมีประสบการณ์การสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 และผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) ในวิทยาลัยนาฏศิลป์ และมีประสบการณ์การสอนนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 10 ท่าน และผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 5 ท่าน ที่ได้มาจากการเลือกแบบเจาะจง

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 สภาพปัญหาในการขาดสมรรถนะด้านนาฏศิลป์ไทย (โขน) ของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ซึ่งสมรรถนะที่ศึกษา หมายถึง สมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ประกอบด้วย 3 ด้าน คือ 1) ด้านความรู้ หมายถึง ผู้เรียนควรมีความรู้ทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ทางกายวิภาคและวัฒนธรรม ประเพณีการแสดง รู้จักทำนาฏยศัพท์ ภาษาและท่าทางในตัวละครการแสดง 2) ด้านทักษะทางนาฏศิลป์ (โขน) หมายถึง ผู้เรียนควรมีทักษะพื้นฐานของการเรียน ทั้งต้องมีแบบฝึกหัดเบื้องต้น 6 ท่า ได้แก่ (1) ท่าตบเข่า (2) ท่าองสะเเว (3) ท่าเดินเส้า (4) ท่าถีบเหลี่ยม (5) ท่าฉีกขา (6) ท่าหกเหลี่ยม สำหรับผู้เรียนโขน และ 3) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียน (โขน) หมายถึง ผู้เรียนควรเข้าใจถึงทฤษฎีปฏิบัติทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ต้องมีความสามารถในการเรียน แบ่งออกได้ 4 ลักษณะ ประกอบด้วย (1) ลักษณะความยืดหยุ่น (2) ลักษณะความแข็งแกร่งของกล้ามเนื้อ (3) ลักษณะความทนทานของกล้ามเนื้อและระบบไหลเวียน และ (4) ลักษณะความคล่องตัว

2.2 โครงสร้างของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยโครงสร้างที่ศึกษา หมายถึง ม้องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 1) หลักการ แนวคิดและทฤษฎี

2) วัตถุประสงค์ 3) ผลลัพธ์ที่คาดหวัง 4) กระบวนการจัดการเรียนการสอน และ 5) การวัดและประเมินผล

วิธีดำเนินการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างของครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) ที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษา และอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทยระดับอุดมศึกษา และศิลปินแห่งชาติทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 10 ท่าน และครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 10 ท่าน ตามโครงสร้างหลักสูตรนาฏดุริยางคศิลป์ ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น (ปรับปรุง พุทธศักราช 2562) ของวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ กระทรวงวัฒนธรรม

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้เก็บข้อมูลโดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. สัมภาษณ์โดยใช้แบบสัมภาษณ์ชนิดมีโครงสร้างครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) และกายวิภาคที่มีประสบการณ์ในการสอนระดับมัธยมศึกษา และอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทยระดับอุดมศึกษาและศิลปินแห่งชาติทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 10 ท่าน และครูผู้สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) จำนวน 10 ท่าน
2. สังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ สร้างองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)
3. ให้ผู้เชี่ยวชาญยืนยันองค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสัมภาษณ์โดยการวิเคราะห์เชิงเนื้อหา (Content analysis) ด้วยการนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ จากนั้นนำผลที่ได้จากการวิเคราะห์มาตรวจความถูกต้องและเหมาะสมโดยผู้เชี่ยวชาญ

ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์ เป็นระยะการวางแผนเพื่อสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างและดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานจากเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับความสามารถในสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยการสัมภาษณ์อาจารย์ผู้สอนกับแนวคิดสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)

ของจตุพร รัตนวราหะ ศิลปินแห่งชาติด้านการแสดง ผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์ ศุภชัย จันทร์สุวรรณ ศิลปินแห่งชาติการแสดง ผู้เชี่ยวชาญโขนพระ ธีรภัทร ทองน้อม ผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์ เกษม ทองอร่าม ผู้เชี่ยวชาญโขนลิง และทฤษฎีทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson) ทักษะปฏิบัติของแฮร์โรว์ (Harow) ทักษะปฏิบัติของเดฟ (Dave) ทักษะปฏิบัติของเดวิส (Davies) และทักษะปฏิบัติของทิตนา แคมมณี พบว่า ความสำคัญของนักเรียน หมายถึงทักษะควรมีการพัฒนา ประกอบด้วย 1) ด้านความรู้ หมายถึง มีความรู้ทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) และทางกายวิภาค 2) ด้านทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) หมายถึง มีแบบฝึกหัดเบื้องต้น 6 ท่า ทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ประกอบด้วย (1) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าตบเข้า (2) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าทองสะเฒ (3) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าเดินเส้า (4) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าถีบเหลี่ยม (5) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าฉีกขา และ (6) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าหกดะเมน 3) คุณลักษณะของผู้เรียนโขน หมายถึง นักเรียนต้องมีความเข้าใจทางด้านร่างกายที่มีความสอดคล้องกับความรู้ทักษะที่จะนำไปในการฝึกหัดเบื้องต้น (โขน) จากทักษะปฏิบัติโดยมีอุปกรณ์ วัสดุที่มีน้ำหนัก เข้ามาเสริมร่างกายให้มีความยืดหยุ่น ความแข็งแรงของกล้ามเนื้อ ความทนทานของกล้ามเนื้อ และความคล่องตัวของนักเรียนให้มีประสิทธิภาพมากขึ้น

ตารางที่ 1 ตารางสังเคราะห์สมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ของนักวิชาการและผู้วิจัย

ร.ก.	สมรรถนะ นาฏศิลป์ไทย (โขน)	ผู้เชี่ยวชาญทางนาฏศิลป์ไทย						ผู้วิจัย
		โขนลิง		โขนยักษ์		โขนพระ		
		ประสิทธิ์ ปิ่นแก้ว ศิลปินแห่งชาติ	เกษม ทองอร่าม	จตุพร ชัยรัตนวราหะ ศิลปินแห่งชาติ	ธีรภัทร ทองน้อม	ศุภชัย จันทร์สุวรร ศิลปินแห่งชาติ	รักชาติ ตุงคะบุรณะ	
1	ความรู้	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
2	ทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓
3	คุณลักษณะของผู้เรียนโขน	✓	✓	✓	✓	✓		✓

จากตารางที่ 1 พบว่าการพัฒนาคุณลักษณะของผู้เรียน (โขน) สามารถสรุปได้ 3 สมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ดังนี้

1. ความรู้ หมายถึง ผู้เรียนต้องมีความรู้พื้นฐานทางทฤษฎีนาฏศิลป์ไทย (โขน) และศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับตัวละครในการแสดงโขน

2. ทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) หมายถึง ผู้เรียนมีพื้นฐานทักษะเบื้องต้น 6 ท่าของโขน ได้แก่ ท่าตบเข้า ท่าลงสะเอว ท่าเต้นเสา ท่าถีบเหลี่ยม ท่าฉีกขา และท่าหกดคะเมน

3. คุณลักษณะของผู้เรียนโขน หมายถึง ผู้เรียนเป็นโขนพระ ต้องมีรูปร่างสง่างาม หน้าเรียว แวตาทวน เป็นยักษ์ ผู้เรียนจะมีรูปร่างใหญ่ เป็นโขนลิง ต้องมีรูปร่าง คล่องแคล่วว่องไว แต่ผู้เรียนต้องมีจิตใจที่มีความอดทน ความแข็งแรง ความแข็งแกร่ง และความเย็นหยุ่น

2. องค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ซึ่งเป็นกระบวนการศึกษาความต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในการสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ซึ่งได้จากการสังเคราะห์ในข้อที่ 1 โดยมีรายละเอียดองค์ประกอบรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ของรูปแบบ 3) โครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอน 4) เวลาการเรียนการสอน 5) เนื้อหาสาระการเรียนการสอน 6) กิจกรรมการเรียนการสอน มี 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ (Perception) ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness) ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม (Guided response) ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำร่วมมือแบบกลุ่ม (Group Action) ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Skillfully) ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุง (Improve) ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม (Inventiveness) ขั้นที่ 8 ขั้นการประเมิน (Assessment) 7) สื่อการเรียนการสอน และ 8) วัดและประเมินผล

ตารางที่ 2 สักระยะที่ขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาค เพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย(โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์ของนักวิชาการศึกษาและผู้วิจัย

ที่	ขั้นตอนการเรียนการสอน	นักวิชาการศึกษา					
		รูปแบบการจัดการเรียนรู้การพัฒนาทักษะปฏิบัติ					ผู้วิจัย
		ซิมป์สัน (Simpson)	เดวิส (Davies)	เดฟ (Dave)	แฮร์โรว์ (Harow)	ทิตานา แจมมณี	
1	ขั้นการรับรู้ (Perception)	✓		✓	✓	✓	✓
2	ขั้นการเตรียมความพร้อม (Readiness)	✓	✓	✓	✓		✓
3	ขั้นการสนองตอบภายใต้การ ควบคุม (Guided response)	✓		✓	✓		✓
4	ขั้นการให้ลงมือกระทำร่วมมือแบบ กลุ่ม (Group action)	✓	✓	✓		✓	✓
5	ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ (Skillfully)	✓	✓	✓		✓	✓
6	ขั้นการปรับปรุง (Improved and applied)	✓		✓		✓	✓
7	ขั้นการคิดริเริ่ม (Inventiveness)	✓			✓	✓	✓
8	ขั้นการประเมิน (Assessment)	✓	✓	✓		✓	✓

เกณฑ์การเลือกขั้นตอน ผู้วิจัยเลือกขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนการพัฒนา รูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยนำความรู้ทางกายวิภาคบูรณาการเข้ามาร่วมประติสฐ์ออกแบบฝึกหัดเบื้องต้นทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เป็นฐานมาอยู่ในขั้นที่ 6 และ ขั้นที่ 7 จากที่ได้ทำการสังเคราะห์ขั้นตอน สามารถสรุปได้ดังนี้

ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ เป็นขั้นการให้ผู้เรียนรับรู้ในสิ่งที่จะทำ โดยการให้ผู้เรียนสังเกตการทำจากชุดฝึกหัดเบื้องต้นนั้นอย่างตั้งใจ โดยใช้แบบฝึกหัดเบื้องต้นสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ส่งเสริมในความยืดหยุ่น และความคล่องตัว

ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม เป็นขั้นการเตรียมตัวให้พร้อมเพื่อการฝึกหัดเบื้องต้นหรือแสดงพฤติกรรมนั้น ทั้งทางด้านร่างกาย จิตใจ และอารมณ์ โดยการปรับตัวให้พร้อมที่จะทำการเคลื่อนไหวหรือแสดงแบบฝึกหัดทักษะนั้น ๆ

ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม เป็นขั้นที่ให้โอกาสแก่ผู้เรียนในการตอบสนองต่อสิ่งที่รับรู้ ซึ่งอาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนเลียนแบบการกระทำ หรือการแสดงทักษะนั้น หรืออาจใช้วิธีการให้ผู้เรียนลองผิดลองถูก เป็นการนำไปสู่ความยืดหยุ่น และความคล่องตัว

ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำร่วมมือแบบกลุ่ม เป็นขั้นที่ผู้เรียนแต่ละกลุ่มลงมือทำปฏิบัติตามแผนการเรียนการสอนที่กำหนด สามารถลงมือทำอย่างมีประสิทธิภาพและมีสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน)

ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกฝนการกระทำกิจกรรมชุดฝึกหัดนั้น ๆ จนผู้เรียนสามารถปฏิบัติท่าต่าง ๆ ได้อย่างแข็งแกร่ง ทรงตัวได้อย่างคล่องตัว และเชื่อมั่นในตนเอง

ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุงและคิดค้น เป็นขั้นที่ช่วยให้ผู้เรียนได้นำความรู้กายวิภาคและนาฏศิลป์ไทยมาปรับปรุงและคิดค้นในการเชื่อมโยงพัฒนาทักษะกับการทำกิจกรรม หรือการปฏิบัติของตนเองให้ดียิ่งขึ้น

ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม เมื่อผู้เรียนสามารถปฏิบัติหรือกระทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งอย่างชำนาญ และสามารถประดิษฐ์อุปกรณ์เพื่อเสริมในกิจกรรมที่หลากหลายในชุดฝึกหัดเบื้องต้นแล้ว ผู้เรียนสามารถปฏิบัติและเริ่มเกิดความคิดใหม่ ๆ ในการกระทำหรือปรับการกระทำนั้นให้เป็นไปตามที่ตนเองต้องการ

ขั้นที่ 8 ขั้นการประเมิน เป็นขั้นที่ผู้เรียนประเมินตนเองจากการฝึกปฏิบัติทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เพื่อให้ผู้อื่นได้ทราบถึงทฤษฎีภายในกิจกรรมแบบฝึกหัดที่กำหนดโดยให้ผู้เรียนร่วมฝึกทักษะและทำแบบฝึกเบื้องต้น

สรุปผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยการสัมภาษณ์ครู อาจารย์และศิลปินแห่งชาติ สำนวณความสามารถทักษะการฝึกเบื้องต้นของโขน และบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยให้มีการพัฒนาด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ คือ 1) ด้านความรู้ หมายถึง มีความรู้ทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) และทางกายวิภาค 2) ด้านทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) หมายถึง มีแบบฝึกหัดเบื้องต้น 6 ท่า ทักษะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ประกอบด้วย (1) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าดบเข้า (2) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าถองสะเอว (3) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าเดินเส้า (4) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าถีบเหลี่ยม (5) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าฉีกขา และ (6) การฝึกหัดเบื้องต้นท่าหกดะเมน และ 3) คุณลักษณะของผู้เรียนโขน หมายถึง นักเรียนต้องมีความเข้าใจทางด้านร่างกาย ที่สอดคล้องกับความรู้ ทักษะที่จะนำไปในการฝึกหัดเบื้องต้น

เพื่อการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนมีเป้าหมายเพื่อให้ได้รับประสบการณ์ที่หลากหลาย เกิดความชำนาญด้านทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ตลอดจนความมีวินัยในตนเองเพื่อพัฒนาศักยภาพ ร่างกาย บุคลิกภาพ โดยนักเรียนยังขาดความรู้และทักษะที่จะนำไปใช้ในการฝึกหัดเบื้องต้นโขน

2. องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เป็นกระบวนการศึกษาความต้องการพัฒนาผู้เรียนให้มีความสามารถในสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยใช้รูปแบบการเรียนการสอน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ ของรูปแบบ 3) โครงสร้างรูปแบบการเรียนการสอน 4) เวลาในการเรียนการสอน 5) เนื้อหาสาระ การเรียนการสอน 6) กิจกรรมการเรียนการสอน มี 8 ขั้นตอน ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือ กระทำร่วมมือแบบกลุ่ม ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุง ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม และขั้นที่ 8 ขั้นการประเมิน 7) สื่อการเรียนการสอน และ 8) วัดและประเมินผล

อภิปรายผลการวิจัย

1. การศึกษาข้อมูลพื้นฐานในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) เป็นการวางแผน เพื่อสังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานในการสร้างรูปแบบการเรียนการสอนและดำเนินการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานโดยการสำรวจความต้องการจำเป็นจากการศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เอกสาร หลักสูตร เอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง สัมภาษณ์และสอบถามครู อาจารย์ผู้สอน และศิลปินแห่งชาติ ด้านนาฏศิลป์ไทย (โขน) และสำรวจความสามารถทักษะฝึกเบื้องต้นของโขน และบูรณาการความรู้ ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) พบว่า ความสามารถในการเรียนรู้ ฝึกหัดเบื้องต้น (โขน) ควรมีการพัฒนา 3 ด้าน หมายถึง 1) ด้านความรู้ 2) ด้านสมรรถนะ ทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) และ 3) ด้านคุณลักษณะของผู้เรียนโขน ศุภชัย จันทรสุวรรณ (ศิลปินแห่งชาติ ด้านการแสดง ผู้เชี่ยวชาญโขน สัมภาษณ์. 2561) กล่าวว่า โขนถือเป็นมรดกภูมิปัญญาทาง วัฒนธรรม เป็นเอกลักษณ์ประจำชาติ การใช้ทักษะที่ดีมีความสำคัญต่อการเรียนรู้แต่ในปัจจุบัน มีการใช้ทักษะส่วนใหญ่ที่ไม่ถูกต้องและเหมาะสม ขาดประสิทธิภาพเป็นอุปสรรคต่อการเรียนรู้ เพราะ เกิดจากการไม่เห็นความสำคัญ ขาดทักษะและการฝึกฝนการใช้ทักษะเบื้องต้นโขน ธนิต อยู่โพธิ์ (โขน กรมศิลปากร. 2539) ได้กล่าวถึงการนำหลักทฤษฎี ทักษะและศาสตร์ที่เกี่ยวข้องมาบูรณาการ ประยุกต์ใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและถูกต้อง มีการดัดนิ้ว ดัดมือ ดัดแขน หรือดัดขาทุกครั้ง ก่อนการเรียนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะให้ผู้เรียนมีฝึกหัดเบื้องต้นที่มีพื้นฐานที่มีท่วงท่าสง่างาม ดุเด่น คล่องตัวตามหลักนาฏศิลป์ไทย (โขน) และธวัช เต็มญวน (สัมภาษณ์. 2561) ได้กล่าวถึงการเดิน

และการออกกำลังกายทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) นั้น เนื่องจากในปัจจุบันมีการพัฒนาทางด้านวิทยาศาสตร์ทางกีฬา ควรมีการพัฒนาทางด้านกายวิภาค ซึ่งมีส่วนสำคัญช่วยอย่างมากในการพัฒนาร่างกาย และการออกกำลังกายทางตลอดจนการป้องกันเกิดอุบัติเหตุ

2. องค์ประกอบของการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โยน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) เป็นกระบวนการในการพัฒนารูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โยน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) เป็นความจำเป็นต้องมีการพัฒนานักเรียนให้มีสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) สามารถทำได้หลายวิธี การใช้รูปแบบการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) เป็นอีกวิธีหนึ่งเพราะนักเรียนได้เรียนรู้ทักษะการฝึกหัดเบื้องต้น (โยน) พื้นฐานมาบ้างแล้ว ซึ่งอาจทำให้นักเรียนขาดความปลอดภัยและความรู้ทักษะที่จำเป็นต่อการนำไปใช้ในการเรียนการสอนเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) ดังนั้นรูปแบบการเรียนการสอนจะทำให้เกิดผลดีต่อการฝึกหัดเบื้องต้น พร้อมกับส่งผลให้สมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) ของนักเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น โดยมีรายละเอียดขององค์ประกอบของรูปแบบการเรียนการสอน ได้แก่ 1) หลักการ 2) วัตถุประสงค์ 3) เนื้อหา 4) ขั้นตอนการสอน 8 ขั้นตอน 5) การวัดและประเมินผล ซึ่งผลการศึกษาค้นคว้าของรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โยน) โดยบูรณาการทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) โครงสร้างของรูปแบบการเรียนการสอนมีความสอดคล้องกับการเรียนรู้พัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมป์สัน (Simpson) (อ้างในฉวีวรรณ กุดหอม อุษา ปราบหงส์ พจมาน ชำนาญกิจ. 2559, ซิมป์สัน (Simpson) แฮร์โรว์ (Harrow) เดวิส (Davies) อ้างในทิตินา แชมมณี. 2559) เพื่อสังเคราะห์เลือกขั้นตอนดังกล่าวเป็นขั้นตอนการพัฒนาการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โยน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) โดยนำความรู้ทางกายวิภาคบูรณาการเข้ามาร่วมประดิษฐ์ออกแบบฝึกหัดเบื้องต้นทางนาฏศิลป์ไทย (โยน) เป็นฐานมาอยู่ในขั้นที่ 6 และขั้นที่ 7 จากที่ผู้วิจัยได้ทำการสังเคราะห์ขั้นตอนผู้วิจัยได้นำมาสรุปเป็นขั้นตอน 8 ดังนี้ ขั้นที่ 1 ขั้นการรับรู้ ขั้นที่ 2 ขั้นการเตรียมความพร้อม ขั้นที่ 3 ขั้นการสนองตอบภายใต้การควบคุม ขั้นที่ 4 ขั้นการให้ลงมือกระทำร่วมมือแบบกลุ่ม ขั้นที่ 5 ขั้นการกระทำอย่างชำนาญ ขั้นที่ 6 ขั้นการปรับปรุง ขั้นที่ 7 ขั้นการคิดริเริ่ม ขั้นที่ 8 ขั้นการประเมิน

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

1. การนำกระบวนการเรียนการสอนที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์ไปใช้กับนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์ ควรมีการจัดรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โยน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อ

ส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ให้กับนักเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) และลักษณะผู้เรียนโขน

2. นำขั้นตอนการเรียนการสอนเพื่อมุ่งพัฒนาครูผู้สอนในชุดฝึกนี้ไปใช้กับนักเรียน โดยเป็นส่วนหนึ่งของแผนการเรียนการสอนทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ขึ้นเน้นการปรับพื้นฐานและดูความเหมาะสมของขั้นตอนกับเนื้อหาสาระการเรียนรู้ อาจพัฒนาความสามารถในการฝึกสมรรถนะด้านนาฏศิลป์ไทย (โขน) ได้

3. นำเนื้อหาที่เหมาะสมกับขั้นตอนรูปแบบการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยบูรณาการความรู้ทางกายวิภาคเพื่อส่งเสริมสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) ไปใช้ให้กับนักเรียนเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะทางนาฏศิลป์ไทย (โขน) บูรณาการกับกลุ่มสาระการเรียนรู้สุขศึกษา และพลศึกษา

4. การนำผลการวิจัยครั้งนี้ไปพัฒนาการเรียนมีการจัดการเรียนการสอนนาฏศิลป์ไทย และใช้ในการอนุรักษ์นาฏศิลป์ไทย (โขน) โดยมุ่งสืบสานประเพณีและวัฒนธรรมไทย

เอกสารอ้างอิง

- เกษม ทองอร่าม. (2561, 7 ธันวาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญโขนลิง. สัมภาษณ์.
- จุลชาติ อรัณยนาค. (2561, 6 ตุลาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์. สัมภาษณ์.
- จตุพร รัตนวราหะ. (2561, 1 ธันวาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ศิลปินแห่งชาติด้านการแสดง ผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์. สัมภาษณ์.
- ฉวีวรรณ กุดหอม อุษา ปราบหงษ์ และพจมาน ชำนาญกิจ. (2558). การพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้วิชานาฏศิลป์ตามรูปแบบชิปปาและรูปแบบการพัฒนาทักษะปฏิบัติของซิมพ์ซัน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2. วารสารวิชาการหลักสูตรและการสอน, 7(18), 49-59.
- ทศนา แหมมณี. (2559). ศาสตร์การสอน: ทางเลือกที่หลากหลาย. (พิมพ์ครั้งที่ 20). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- (2559). ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ. (พิมพ์ครั้งที่ 15). กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนิต อยู่โพธิ์. (2539). โขน. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: องค์การค้าของคุรุสภา.
- ธีรภัทร ทองนิ่ม. (2561, 9 ธันวาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญโขนยักษ์. สัมภาษณ์.
- ธวัช เต็มภูวน. (2561, 9 ธันวาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนวิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญด้านกายวิภาค. สัมภาษณ์.

- นิวัฒน์ สุขประเสริฐ. (2561, 5 สิงหาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ผู้เชี่ยวชาญโขนลิง. สัมภาษณ์.
- ยูเนสโก. (2561). **มรดกภูมิปัญญาวัฒนธรรม (โขน)**. สืบค้นเมื่อ 30 พฤศจิกายน 2561. จาก <https://www.bbc.com/thai/thailand-46389041>.
- วิทยาลัยนาฏศิลป์ สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์. (2562) หน้า 5-6. **คู่มือนักเรียนวิทยาลัยนาฏศิลป์**. (พิมพ์ครั้งที่ 3). กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์บัวเงิน.
- ศุภชัย จันทร์สุวรรณ. (2561, 1 ธันวาคม) ตำแหน่งอาจารย์สอนนาฏศิลป์ไทย (โขน) สถาบันบัณฑิตพัฒนศิลป์ ศิลปินแห่งชาติด้านการแสดง ผู้เชี่ยวชาญโขนพระ. สัมภาษณ์.
- Dave, R . (1967). **Psychomotor domain**. Berlin: International Conference of Educational Testing.
- Gagne, R. M. (1977). **The conditions of learning and theory of instruction**. New York: Holt, Rinehart and Winston.
- Simpson, D. (1972). **Teaching physical education: A system approach**. Massachusetts: Allyn and Bacon.